

“Quan s’ha aprofitat l’amor a la música, els jazzistes han sortit com bolets”

Joan Mas és el propietari del club Jamboree, ja cinquantenari, des del 1993. Diu que el jazz és un “idioma universal”, que els músics estrangers “vénen a Barcelona per les dones” i que aquesta música aviat viurà una revolució de gènere.

El Jamboree Jazz Club de Barcelona va obrir les portes el 9 de gener del 1960 gràcies a la iniciativa de Joan Rosselló. El 1970 va tancar i restà en silenci fins que el 1992 el reobrí Joan Cambra, que un any més tard el vengué a l’empresa Mas i Mas que dirigeix Joan Mas.

—Ara fa disset anys que sou al capdavant del Jamboree. Vol dir que és l’etapa activa més llarga d’aquest club de la plaça Reial. Com ha canviat el panorama del jazz del 1993 fins ara?

—Molt. Quan vam obrir, bona part del públic era gent gran o molt gran. Va haver-hi una davallada i, de sobte, es va animar amb gent més jove. Les *jam sessions* van fer-hi molt —les *What the fuck*

que organitza l’Aurelio— i ara el públic en general és més jove que no pas gran. Una altra característica del Jamboree, ja quan va obrir el 1960, és que el públic gairebé sempre era masculí. Quan vam obrir nosaltres, el 1993, ja venien més dones però sobretot hi havia homes —i les dones acompanyaven els afeccionats masculins. Ara, en canvi, puja ràpidament el nombre d’afeccionades. Una enquesta sobre el públic que hi ha a les sales d’actuacions de Catalunya diu que al Jamboree el percentatge d’homes és del 60%. Puja molt el percentatge de dones i calculo que, al ritme que anem, en tres o quatre anys hi haurà més dones que no pas homes. Això em fa molta il·lusió.

D’afeccionats al jazz, en general, a

Barcelona, cada vegada n’hi ha més. Abans eren sempre els mateixos i ara és un públic més ampli. La gent potser no són tan radicalment afeccionats com abans —n’hi havia quatre o cinc que venien sempre i molts que repetien—, però són molts més.

—I el planter de músics?

—La diferència és enorme. Quan vam començar a La Boîte, el 1990, trobar bons músics de jazz era molt difícil. De grans, hi havia el Tete —de la seva generació, no gaires més— i de joves començaven —pensàvem que eren bons, però començaven i no tocaven com ara— Jordi Rossy, Perico Sambeat i pocs més. En canvi, ara hi ha un nivell extraordinari de gent jove que toca jazz. I de músics estrangers no n’hi havia ni un. I ara hi ha bastants estrangers establerts aquí. Han ajudat molt el Jamboree els músics d’aquí que han anat a viure a Amèrica, a Nova York, i a estudiar al Berklee College of Music de Boston. Han fet amics americans i molts dels músics que hem portat aquí han vingut per amistat amb els músics catalans.

—Quan es produeix aquesta importació de talent?

—Quan comencem nosaltres al Jamboree. Però no perquè ho provoquéssim, sinó perquè nosaltres hi érem. Abans, Jordi Rossy ja havia portat gent a la Cova del Drac, però quan comencen a venir molts estrangers és casualment quan agafem La Boîte i el Jamboree. Sobretot Jordi Rossy, va començar a portar músics americans que en aquell moment eren desconeguts, com Brad Mehldau, Kurt Rosenwinkle o Joshua Redman. Ell em deia que eren boníssims, el futur del jazz, i veritablement són les grans figures d'ara de piano, guitarra i saxo, respectivament. Són els principals d'una llarga llista de grans músics que han vingut gràcies a Rossy. Tot això ho ha aprofitat el Jamboree perquè no hi havia cap més club que programés diàriament jazz.

—**Programem cada dia des que vàreu començar?**

—Sí. Tret de la nit de Nadal i la nit de Cap d'Any. I sempre dos concerts. I a La Boîte, pràcticament també. Vam començar fent-ho dos dies la setmana, només. Però de seguida, al cap d'un mes, ja fèiem cinc dies la setmana, i poc després, cada dia.

—**Era sempre ple?**

—Veies que hi havia músics que volien tocar i gent que volia venir a escoltar-los. Quan vam obrir el Jamboree van criticar que després de les actuacions obríssim com a discoteca perquè destruiríem "el temple del Jazz". El temple del jazz s'havia passat vint anys tancat! Més valia destruir-lo com a discoteca que no pas destruir-lo tancant-lo.

—**Després, ni jazz ni res.**

—No volíem un temple en ruïna. La discoteca ens permet de portar músics de fora, pagar-los el bitllet d'avió i que no sigui un local deficitari. A més a més, el Jamboree antic ja ho feia. Després del concert de jazz, la gent es quedava a ballar. Com que els 60 encara no hi havia discoteques, la gent ballava encara la música d'orquestra. I en aquells començaments dels 60 és quan comencen a ballar amb grups més petits: el Jamboree feia tres quarts d'hora d'actuació de jazz i tres quarts d'hora de ball, i així ho anava combinant.

—**I vosaltres feu primer jazz i després discoteca.**

—N'hi ha que encara ho critiquen. Jo sóc un gran amant de la discoteca i penso que una de les coses més tristes de la nostra època és que es va perdent

el ball. I és molt greu. Tota la música comença essent ballable. Després acabà essent de concert i això també està molt bé. Però no es poden perdre els orígens. L'essència de la música de jazz també és el ball. Renegar del ball és la pitjor cosa que pot fer un amant del jazz i la música. I cap dels grans músics que han passat per aquí, Elvin Jones o Lou Bennet, mai no es van queixar perquè després hi hagués discoteca. Tothom contentíssim. Deien: "És com els antics clubs de jazz americans." Quan la música clàssica ha perdut el ball ho ha perdut tot. L'altra cosa bàsica per a la música és la improvisació. Espero —i ho dic perquè hi ha algun músic que ho comença a fer— que el jazz no renegui mai de la improvisació. Seria el final del jazz. Tot i que el jazz no es morirà mai.

—**Ja fa temps que s'anuncia.**

—No. No es morirà el barroc ni el jazz...

—**Però el barroc no es renova i el jazz, sí.**

—El jazz es renova, però si deixa la improvisació deixarà de renovar-se. De segur. És molt important que el Jamboree hagi fet cinquanta anys. Jo, que també tinc cinquanta anys, espero, en complir-ne cent, veure els cent anys del Jamboree portat per una altra empresa i portat millor que no el porto jo. Seria l'home més feliç del món.

—**A cent ja us haureu jubilat?**

—Espero jubilar-me a 90. Ara diuen que arribarem bé a cent anys. Jo espero passar de cent anys i haver vist el centenari del Jamboree. I que el jazz tingui un nivell més alt que no pas ara. Barcelona és un fenomen estrany: és una ciutat amb molts bons músics de jazz —ara generem molts bons músics—, amb músics estrangers establerts aquí i amb molt pocs clubs de jazz. No vull dir quants...

—**Quatre o cinc?**

—Però d'aquests quatre o cinc, quants programem cada dia? El Harlem, que està molt bé, però no en fa cada dia. El Bel Luna, que fa jazz clàssic. I nosaltres, que en fem diàriament.

—**Com s'atreveix, un músic de jazz estranger, a venir a Barcelona tot sa-**

bent el nombre de clubs que en programen?

—Perquè hi ha una cosa més important que les sales i més important que la música: les dones. A Barcelona tenim un nivell de dones... i homes. És una qüestió de *feeling*... entre persones, tant si són homes com si són dones. També vénen dones. A Amèrica tenen fama el *latin lover* i la dona llatina i, realment, és veritat.

—**Però els catalans i catalanes potser no responen gaire als paràmetres de la seua idea de *latin lover* i dona llatina...**

—Sí, sí. Les catalanes funcionen molt bé. Un americà que hagi tastat una dona d'aquí sap que és més dolça, més sexual, més sensual i més apassionada. La fredor de la resta d'Europa i de Nord-amèrica i el caràcter d'aquí no tenen res a veure. No faig conya.

—**Sou vós que coneixeu els músics que han vingut...**

—Això ho fa el caràcter d'aquí, el mediterrani. I, tot i que tenim un greu problema a la nació catalana —que cada cop volem ser més europeus i perdre la nostra essència—, encara ens en queda, d'aquesta essència. N'hem perduda, però encara ens en queda. I espero que no la perdem del tot. Jo sempre critico els polítics, però els polítics són un reflex de l'ànima del ciutadà, perquè votem els polítics que tenim i els exigim que facin allò que fan.

—**Els polítics i els ciutadans van contra aquesta essència?**

—Quan l'Ajuntament de Barcelona no dona llicències per fer música en viu és perquè el ciutadà de Barcelona considera que la música en viu fa soroll i emprenya, i la gent pensa que la nit és per a dormir i no per a fer música i cultura. Però ara sóc optimista, perquè percebo un canvi. No m'agrada la política que es fa: no m'agrada que les terrasses siguin totes iguals, no m'agrada que a la Rambla tot sigui igual, no m'agrada que hagin tret els restaurants de platja de la Barceloneta. Però sóc optimista perquè percebem que ens hem equivocat. El ciutadà de Barcelona rectifica i, al darre-

"Preveig una revolució jazzística liderada per dones. Aquí ja tenim Giulia Valle i Elisabet Raspall. Preparem-nos"

"Art Farmer venia al preu que fos a tocar al Jamboree. I Elvin Jones. Barcelona els emocionava"

re, també els polítics van rectificant —els polítics sempre van darrere. Veig que a l'Ajuntament de Barcelona n'hi ha uns quants que comencen a treballar perquè això canviï. Ens han donat una Medalla al Mèrit Artístic o no sé què al Taller [de Músics], a The Project i a nosaltres, que som música. Això és inaudit. Ens fa molta il·lusió que l'ajuntament comenci a mirar-nos d'una altra manera. L'alcalde ha vingut aquí, on mai no havia vingut cap alcalde. I volia tornar per l'aniversari del Jamboree, però com que no ha pogut, ha vingut el regidor Carles Martí. Això és un començament.

—**Tornem als músics estrangers. Vénen per les dones i el clima, però...**

—I les dones vénen pels homes. Ah! Molt important: el jazz era bàsicament una música d'homes per a homes. Si hi havia alguna dona, era cantant i venia d'algun prostíbul. És bèstia, però era així. Ara, cada vegada hi ha més dones afeccionades al jazz i comença a haver-hi bons músics de jazz que són dones. Hi ha una revelació: una saxofonista que ha causat una revolució als Estats Units, perquè és jove i dona, Melissa Aldana, que vindrà el 12 de febrer. La bomba. Jo preveig una revolució jazzística fortíssima liderada per dones. Ho veurem abans que no ens pensem. I aquí tenim la baixista Giulia Valle, la pianista Elisabet Raspall. Preparem-nos.

—**Els músics estrangers, doncs, vénen tranquil·lament a viure la Mediterrània?**

—S'instal·len aquí però després fan gires pertot arreu. Viuen aquí i se'n van a tocar on sigui. I tenim molta sort, perquè a molts músics els dius de portar-los uns quants dies a Barcelona, al Jamboree, i vénen com de vacances, cobrant menys i encantats. Fins i tot, alguns clàssics: l'Art Farmer venia pel preu que fos a tocar al Jamboree, perquè ell en recordava la vella època i tenia ganes de venir. I a Elvin Jones li proposaven d'anar a uns altres llocs, cobrant més, i s'estimava més de venir a Barcelona a tocar al club. Barcelona els emocionava. És fort...

—**El jazz fa feina diplomàtica. Ignasi Terraza toca amb gent de fora, Ramon Fossati també...**

—M'has dit els noms de dos grans músics que tenen, tots dos, una relació amb molts músics via París. I això és una cosa que el Jamboree recuperarà. Curiosament, quan es va fundar, el Jamboree mirava a París. A Lou Bennett o a Chet Baker els van anar a buscar a París. Tant si eren francesos com americans, venien de París. Això és important perquè París té una estètica, una forma d'entendre el jazz, que deixa un segell especial en els músics. Doncs ara el programador del Jamboree és Pierre Bechet i tornarem a mirar a França, amb ajuda de gent com Terraza o Fossati.

—**Quins factors han permès el naixement d'aquesta nova generació de músics catalans que esmentàveu?**

—Ha sortit perquè aquí hi havia bons músics: Josep Maria Farràs i tota la seva

generació van donar pas a uns quants músics bons: Bover, Ignasi Terraza i d'altres que van esdevenir la primera generació de l'escola del Taller de Músics, on no hi havia gaires professors —Burrull i para de comptar— que poguessin ensenyar jazz. A partir d'aquí ha estat una progressió geomètrica. Quan ja hi ha hagut un Bover, un Ignasi Terraza o un Perico Sambeat que podien ensenyar, s'ha aprofitat el gran potencial d'amor a la música que hi ha aquí, i han sortit com bolets. Ara hi ha un nivell altíssim de joves, entre els quals no sabia quin destacar ni quin triar. Això no passava a les generacions anteriors. Ni de bon tros. Sí que n'hi havia de molt bons però no n'hi havia tants: Bover, el valencià Sambeat i alguns del País Basc com Gorka Benítez i Víctor de Diego... Barcelona va fer de pol d'atracció de gent de València i del País Basc que ha creat escola.

—**València també apareix com un nou pol de producció jazzística.**

—Perquè València pressiona, amb l'Escola de Música i més coses. I si han deixat Barcelona per València deu ser perquè no els hem tractats prou bé. Si no, s'haurien quedat. De tota manera, continua havent-hi una relació forta entre els músics de Barcelona i de València, encara que molesti a molts. Això és maco. Quan els polítics no s'entenen, els músics, sí. I en el jazz és molt evident. De fet, el jazz ha esdevingut el primer llenguatge universal que hi ha hagut al món.

—**El primer?**

—Si tu, com a músic de jazz, te'n vas al Japó no t'hi entendràs parlant en anglès —perquè els japonesos no parlen gaire anglès—, però amb els seus músics de jazz t'hi entendràs fàcilment amb el llenguatge jazzístic. I pots entrar en una *jam session* d'un club de jazz i entendre't amb els músics japonesos sense cap dificultat. I qui diu el Japó diu el Líban i diu l'Àfrica Saudita i Veneçuela i l'Àfrica negra. I això no ha passat amb cap música: el Barroc no es va estendre a tot el món.

—**I el rock?**

—El rock tampoc: si ve un grup de rock o pop japonès a tocar aquí, no triomfarà. En canvi, al Japó hi ha discos de Tete Montoliu, Jordi Rossy o Ignasi Terraza. Aquesta és la força del jazz.

Alex Milian